

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni și taxe de abonament se trimit administrațiunei tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICĂSCĂ-ȘCOLĂȘTIĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266

Reclamele moderne.

Modernismul a scos la suprafață o nouă specie de oameni: reclamagii.

Principiul muncii cinstite este a se valida prin valoarea ei intrinsecă. În fața acestui principiu sănătos munca superficială, fără valoare proprie se validează prin reclama afișată la toate răspântiile, la toate intrările și ieșirile, iar unde aceste snt închise întră pe horn în casă. America este stratul cald pe care cresc cele mai exotice buruieni ale reclamelor. Bartum e deja o noțiune. Astăzi are și Europa pe Bartum ei, îi affi în toate părțile la cōrturile de desfacere a marfelor falșificate. Așa se explică îmbogățirile și căderile repentine din America. Astăzi cerșitor mâne milionar și viceversa, căci ce nu este real n'are trăinicie. Cunoaștem și pe la noi, înțelegem lumea mare streină din țară, oameni cari mai ieri alaltăieri n'aveau credit de o sută coroană și astăzi au palate și se plimbă în automobil. De unde? se întrebă lumea noastră blagină. Din reclam, reclamele lor sunt afișate la toate răspântiile, la toate intrările și ieșirile de aici și din străinătate și acele scot ca un magnet magic banii din buzunarele credulilor în punga largă a reclamagiului.

În atmosfera aceasta munca cinstită pere cum pere toată vietatea în atmosfera mării moarte.

Dar per și reclamagii, Ei se mânâncă unii pe alții, prin concurență necinstită și se naște o nesiguranță de existență, când nimeni nu știe pe ce se trezește.

Acest spirit mercenar a molipsit clasa intelectuală. Știința adevărată și munca cinstită începe și aici a fi suprimată spre a face loc streberilor, cari se afișează la toate răspântiile, la toate intrările și ieșirile cu reclamele personalității lor, tot în numele sfintei cauzei naționale și a sfintei patrii și a tuturor idealelor, ca să-și pună ghearele pe creațiunile muncii cinstite și a le stoarce sângele ca niște vampiri. Acest spirit a corupt vieța publică la concetățenii noștri de diferite limbi, și durere începe a se estinde și asupra vieții noastre publice avem deja și noi pe reclamagii, noștrii cari ne primejduiesc vieța publică.

Acest spirit este strein de spiritul bisericii și urmare trebuie să-l combatem din toate puterile

ca să nu se încetățenească la noi. Moravurile severe ale înaintașilor noștri au susținut ordinea morală în corpul nostru național, așa s'au creat generațiile mari ale trecutului nostru. Biserica este chemată să susțină acele moravuri: să edifice vieța publică pe adevăratele valori ale muncii cinstite. Preoțimea noastră nu și-a câștigat prin reclame poziția dominantă în sufletul poporului nostru, ci prin munca ei stăruitoare și cinstită depusă în serviciul credincioșilor fii ai bisericii. Adevărat că au rămas săracă, dar cinstită.

Încercarea de a luă conducerea poporului din mâinile preoțimei cu fel de fel de reclame seamănă cu încercarea lui Simeon Magul care râvnea la puterea lui Hristos în scopul de a-și câștiga clientelă cu ia, după ce văzū că înzadar își face reclamele în fața minunilor săvârșite de Hristos.

Să nu ne sparie inegalitatea dintre sărăcia noastră și splendoarea reclamagiilor, că doar și apostolii erau seraci și dușmanii lor puternici, totuși ei au învins pentru că mai tare este adevărul, decât tot aurul și pietrele scumpe.

Preoțimea nu s'a mișcat până acum în situația schimbată a vieții sociale de astăzi, dar se va mișcă prin cultura, prin munca ei cinstită în noile cadre sociale.

Să nu ne ademenească nici să nu ne sparie noua figură a reclamelor. Noi să mergem pe calea noastră, fără reclam, muncind cinstit în viaa Domnului, căci reclamele sunt numai o variație trecătoare de manifestațiune ale slăbiciunilor ome-nești, în munca cinstită este însași vieța.

Nenorocirea soldaților noștri.

Depart, departe, la prăpăstiosul hotar al Muntenegrului este înșirat la o înălțime de circa 1800 metri în ordine de bătaie regimentul nostru Nr. 33 întregit cu rezerviștii. Acolo ia ajuns în 6/19 Martie o mare nenorocire. S'a răsturnat anume o stâncă depe declinul spre Cattaro și a cutropit o baracă în care erau așezați soldații din batalionul al 4-lea comandat de bravul ostaș și bunul părinte a fiilor noștri dl colonel Florianu, P. C. S. dl director seminarial Roman Ciorogariu a primit înștințarea dela un

înalt oficer de acolo despre aceasta catastrofă și așa suntem în poziția de a da informații exacte publicului nostru cetitor despre adevărata stare a lucrului, ca părinți celor nenorociți să știe de moartea fiilor lor, iar cei ce până acum erau în neliniște să se liniștească și să dea lui Dumnezeu mulțumită pentru ocrotirea celor mântuiți din gura morții. Iată cum descrie acel înalt oficer catastrofa:

Crkvice, 20 Martie 1913.

„Mult stimat dle director,

O nenorocire foarte mare s'a întâmplat la granița de câtră Montenegro. O stâncă uriașă cam de 200 m³ s'a rupt ieri la 4 ore 30 m. d. a. dintr'un munte de Karst numit Dvrsnik în urma ploilor torențiale din timpul din urmă, a alunecat asupra bărăcii de lemn în care se aflau mai mulți soldați din batalionul IV al regimentului 33 și puțini artileriști de fortăreață. Urmarea acestei lunecări năprasnice a fost că stânca a turtit baraca și 6 soldați, cari se aflau în ea, neputând scăpa să iasă din ea, au murit pe loc, alții 3 au scăpat cu rane grele dar nu de moarte, iar vre-o 6 sunt mai ușor răniți. Norocul că ceilalți vre-o 45 au fost la lucru la un automobil, ce și-a rupt o osie, nu departe de baracă că dacă nu erau acolo ocupați, se aflau și aceștia în baracă din cauza ploii și atunci ar fi fost poate 40 morți cel puțin. De prezent se lucrează la desgroparea morților de sub stâncă, spărgându-se bolovanii cei mari cu dinamită. Morții sunt dela:

13 comp. sergent Moș din Șimand (cot. Arad).

infanteristul Arsenie Cătană din Curta-cher (cot. Arad).

infanteristul Cocora din Șipotul-vechin (cot. Caraș-Severin).

15 Comp. infanteristul Jurca din Gavoșdia (cercul Radnei, cot. Arad), toți români.

Isav și Iacob.*)

(Prelegere metodică).

Tinta: Despre cei doi fii ai lui Isac.

I. **Analiza.** Cum vor fi acei fii, buni ori răi? Dacă Isac li va crește bine, vor fi buni, iar dacă nu, vor fi răi. Cu ce se vor fi ocupat ei? Unul eră vânător (Arc, săgeată, mâncări de vânat); se ocupă și cu lucrarea pământului. Celalalt ședeă acasă și grijiă de vite.

Ce avere vor fi având fiii? Până trăește tatăl, toată averea e alui. Iar dacă moare tatăl? Atunci împărțesc fiii averea în părți egale. Așa e la noi. La

*) În ediția III-a a manualului meu, Istorie biblice, am indus 6 piese nou impuse de planul în vigoare. Fiindcă acestea lipsesc și din manualul meu metodic intitulat „Prelegeri metodice“ aflu de bine, în interesul catihetic, la dorința mai multor colegi, a publică, în acest organ, prelucrarea lor în lecțiuni practice. Vor urmă deci: Isav și Iacob, Impăcarea lui Iacob cu Isav, David și Avesalon, Tovit, Cei 7 frați Macavei și Pescuitul celui bogat. (Alegerea Apostolilor).

regi și împărați însă, nu e așa. Acolo numai fiul născut întâiu moștenește domnia, pentru că altcum, țara împărțindu-se, ar fi tot mai mică. Deci întâia naștere e foarte însămnată. Avram și Isac erau ca niște domnitori. De aceea Isav, fiul cel mai mare, va fi domn peste casa tatălui său, iar Iacob va căpăta o parte mică din avere. Și cum se va fi simțit Isav pentru acest frumos drept? Plin de bucurie pentru că s'a născut întâiu. Și Iacob? Trebuie să se mulțumească cu partea puțină din avere. De fapt însă n'a fost așa... Căci veți auzi, ce s'a întâmplat.

II. **Sințeza.** (Predarea în 5 părți: Deosebirea fraților; înșelăciunea cu binecuvântarea; descoperirea înșelăciunii; Iacob la Lavan).

1. **Deosebirea fraților.** Isac și Raveca au avut 2 fii. Cel mai mare s'a numit Isav și eră vânător, iar cel mai mic s'a numit Iacob și eră viclean; de aceea ședeă acasă. Isac iubiă pe Isav pentru că mâncă din vânatul lui, iar Raveca iubiă pe Iacob, pertrucă-i ajută.

Aprofundare. Cum și-au crescut Isac și Raveca fiii? De sigur rău. Ei nu și-au iubit pruncii asemenea, prin ce li-a dat exemplu, ca ei să nu se iubiască. Cum trăiesc ei dară toți la olaltă? De multă ori în ceartă și neînțelegere. De ce? Isac laudă și apără pe Isav, Raveca apără pe Iacob. De aceea Isav iubește pe tatăl său, Iacob pe mamă-sa Isav nu ascultă de mamă-sa și Iacob de tatăl său, și frații între sine se ceartă. Veți vedea, că această viață n'o să aibă un sfârșit bun.

Reproducere.

2. **Înșelăciunea cu întâia naștere.** Intr'o zi Iacob a fiert linte și venind Isav dela câmp acasă i-a zis: „Dă-mi să mănânc din această fiertură că sunt flămând“. Iacob a zis: „Vinde-mi mai nainte nașterea ta dintâi“. Isav a răspuns: „Iată eu sunt aproape mort și ce-mi folosește nașterea dintâi“. Iacob a zis: „Jură-te mie“. Și Isav s'a jurat și i-a vindut lui Iacob întâia naștere. Atunci Iacob i-a dat pâne și linte și Isav a mâncat și a beut nesocotind nașterea cea dintâi.

Aprofundare. Judecați asupra faptei celor doi frați. Ce ar fi făcut un frate bun, în locul lui Iacob?... Și ce observați în propunerea lui Iacob? Dacă el nu-i dă linte lui Isav decât numai în schimb pentru întâia naștere, care el n'o are: cum este el? Pizmăreț și înșelător. Și ce trebuie să răspundă Isav? Tu ești un om rău; D-zeu mi-a dat acest mare drept (care e legat de binecuvântarea lui Avram) de aceea îi mulțumesc și sunt dator să-l păstrez; de aceea voi mai așteptă până-mi fac de mâncare. Dar ce vedeți în adevăratul lui răspuns? El nesocotește un drept mare, dăruitul de D-zeu, dă un bun mare, din viitor, pentru o mică plăcere de față. — Isav e un om ușoratic.

Și de ce a cerut Iacob să joare? Ca să nu zică Isav vr'odată, că târgul ce l-au făcut, nu are valoare.

Reproducere.

3. **Înșelăciunea cu binecuvântarea.** După ce a îmbătrânit Isac, nu vedea, și a zis lui Isav: „Iată eu sunt bătrân și nu știu când veți muri. Ia-ți arcul și mergi la câmp să vânez și să-mi faci mâncare cum mie îmi place, apoi să-mi aduci să mănânc, ca să te binecuvîntez înainte de ce mor“. Și Isav s'a dus.

Raveca a auzit pe Isac vorbind cu Isav și spuind lui Iacob cele auzite i-a zis: „Mergi la oi și-mi adă 2 iezii frumoși, ca să fac tatălui tău de mâncare precum îi place. Și să-i duci să mănânce, ca să te binecuvînteze înainte de a muri“. Iacob a adus iezii și mamă-sa i-a pregătit de mâncare. Apoi l-a îmbrăcat pe Iacob cu haina lui Isav și cu pieile iezilor i-a înfășurat mâinile și grumazii, ca să cugete tatăl, că e Isav, cel puros, și așa l-a trimis la tatăl cu mâncare. Iacob a intrat la tatăl

său și i-a zis: „Tată“. Isac a întrebat: „Cine ești tu fiule?“ Iacob a răspuns: „Eu sunt Isav, fiul cel întâiu născut; am făcut cum mi-ai spus; scoală-te și mănâncă din vânatul meu, ca să mă binecuvintezi“. Și a zis Isac: „Apropie-te de mine să te pipăesc; oare tu ești fiul meu Isav, ori nu“. Iacob s'a apropiat; iar tatăl său l-a pipăit zicând: „Glasul cu adevărat este al lui Iacob, dar mâinile sunt ale lui Isav“. Și fiindcă mâinile îi erau păroase ca ale lui Isav, a mâncat și l-a binecuvântat pe Iacob.

Aprofundare. Să vedem ce e binecuvântarea tatălui. D-zeu a binecuvântat pe Adam, pe Noe, pe Avram și pe Isac. Dar părinții își binecuvântă și azi copiii înaintea morții: (D-zeu să vă scutească de tot răul și să vă ferească). Fiind-că Isac eră bătrân, amândoi fiii doriau să-i binecuvinteze. Dar Isac avea să-l binecuvinteze pe cel întâiu născut după cum s'a obicinuit pe acele vremi, ca să stăpâniască peste familie și peste servitori. Isav, ca cel întâiu născut avea să capete binecuvântarea. Dar și Raveca și Iacob doriau să fie binecuvântat Iacob, pentrucă cumpăraseră întâia naștere. Inșă cum ar putea Iacob ajunge la aceasta? Prin înșelăciune. Cine-l ajută la aceasta? Raveca. Ce știa ea? Că Isac e orb, și dacă merge Iacob în haina lui Isav și infășurat la mâni cu pieile iezilor va cugetă că e Isav. Acea așa s'a și întâmplat. Și Iacob prin înșelăciune a primit binecuvântarea. Deci și Raveca și Iacob ce sunt? Niște mincinoși și înșelători. Dar ce va face Isav și ce va zice tatăl când se va descoperi înșelăciunea? Vom auzi de loc.

Reproducere.

4. Descoperirea înșelăciunii. După ce s'a dus Iacob, iată, vine și Isav cu vânatul și a pregătit bucațele. Și aducând tatălui său a zis: „Scoală, tată, și mănâncă din vânatul fiului tău, ca să mă binecuvintezi“. Isac a zis: „Cine ești tu?“ Isav a răspuns: „Eu sunt Isav, fiul tău cel întâiu născut“. Atunci Isac s'a înspăimântat foarte și a zis: „Fratele tău a venit cu înșelăciune și a luat binecuvântarea ta“. Isav, plângând, a răspuns: „Au doară numai o binecuvântare este la tine, tată; binecuvintează-mă și pe mine“. Și l-a binecuvântat și pe el tatăl său.

Aprofundare. Ce se întâmplă după binecuvântarea lui Iacob? Isav vine acasă. Și atunci? Se descoperă înșelăciunea. De ce nu zice tatăl: binecuvântarea, care am dat-o lui Iacob nu ajunge nimic, căci el m'a înșelat? Da, aceasta ar putea s'o spună azi, atunci inșă binecuvântarea a stat pentru totdeauna; cel-ce eră binecuvântat a rămas binecuvântat. Deci nu putea tatăl să binecuvinteze și pe fiul său cel iubit? Da, putea; inșă nu-i putea să-i doriască ce eră mai de frunte: stăpânirea peste casă și peste frați. Aceasta i-a rămas lui Iacob. Și sârmanul Isav, ce o să facă acum?

Reproducere.

5. Iacob la Lavan. Pentru înșelăciunea aceasta Isav a pizmuit pe Iacob și voia să-l ucidă. Iar Iacob de frică și îndemnat de mamă-sa, a fugit la unchiul său, Lavan, în Mesopotania.

Aprofundare. Ce judecați despre ura lui Isav asupra lui Iacob? Eră natural, ca Isav să se mânia pe Iacob, pentrucă prin minciună și înșelăciune i-a răpit cel mai mare drept. Deci ce va face Isav? Se va lupta cu Iacob. Și dacă nu-l va învinge? Acea nu se poate, fiindcă servitorii ascultă de Isav. Așa dară lui Iacob nu-i rămâne alta decât să fugă. Ce părere aveți despre Raveca? Ea a fost înțeleaptă că l-a sfătuit pe Iacob să fugă la unchiul său. La rudenile sale, Iacob poate fi primit bine; se poate căsători cu o fată cre-

dincioasă și la urmă, poate să se întoarcă acasă, după ce se va potoli mânia fratelui său. Cum va fi fost fuga lui Iacob? Impreunată cu suferințe. (Grăbire, lacrimi, dorințe).

Reproducere. Reasumare.

Aprețiere etică. Cum judecați despre sfatul Ravechei? Ea e rea. Voiește a-și înșelă bărbatul pe carele îl iubește și-l conduce copilul la rău mare. E adevărat, că din iubire cătră fiu face așa; inșă ea trebuia să-i iubească pe toți și mai mult pe D-zeu, care nu iubește înșelăciunea.

Cum judecați despre Iacob? El minte tatălui său, (deci e un mincinos) și-l înșală (e înșelător); răpește dreptul fratelui său, (deci e un fur).

Cum judecați despre Isav? El e în adevă de compătimit, că în loc de bucurie îl întimpină atâta durere. Inșă și el e de vină, că a fost ușoratec și nerecunoscător lui D-zeu, când și-a vindut dreptul nașterii întâiu. E vinovat și de aceea, că vrea să ucidă pe fratele său și nu lasă judecata în mâna lui D-zeu („Să nu ucizi“).

Cum judecați despre Isac? El a fost pedepsit prin fapta lui Iacob, pentrucă l-a iubit numai pe Isav și și-a crescut rău fiii.

III—IV. **Asociația și sistemizarea.** Asămănați pe Iacob cu Adam și Eva: Adam și Eva au căutat numai plăcerea lor, și au prețuit mai mult bunul lor decât porunca lui D-zeu, de aceea fură alungați din raiu ceea ce eră un mare rău pentru ei. Iacob încă a fost Iacom. Din lăcomia lui a izvorit minciuna, înșelăciunea, răpirea dreptului fratelui său. Și Raveca din lăcomie conduce pe fiul său la minciună și înșelăciune, care i-a ad s ei durerea mare (un rău mare) de a-și trimite fiul de acasă, poate ca să nu-l mai vadă. De unde venită dară toate relele? Din lăcomie. Deci: „Lăcomia este rădăcina tuturor relelor“. (Tim. 6, 10).

V. **Aplicare.** Ce să cugetăm și să facem, când cineva ne face vr'un rău? Ce trebuia să facă Isav? Domnul Hristos s'a rugat, pentru cei-ce l-au răstignit („Doamne iartă-le că nu știu ce fac“).

Nicolae Crișmaru.

Fondul ziaristilor.

Prin apeluri publice și private, prin îndemnuri și informațiuni date în toate părțile, cum și prin propaganda entuziastă și stăruitoare a presei noastre, am ajuns să obținem în anul trecut pe sama fundațiunii noastre un spor de avere de cor. 14, 983-15, după cum reese aceasta clar și din conturile de încheere.

Izvoarele din cari s'a putut optine acest spor în avere fundațiunii noastre, se grupează în modul următor:

1. Din dividende de acții și interese de capital cor. 1,567-20. 2. Dela erezii fericitului Dr. Aurel Mureșianu 3,587-28. 3. Din contribuiriile băncilor românești 3,879-44. 4. Din conferințe publice și publicațiuni vândute în favorul fundațiunii 2,039-86. 5. Din contribuiri diverse la diferite ocaziuni 3,909-37 Total cor. 14,983-15.

Pentru noi, cari ne dăm sama de greutatele de tot felul, prin cari s'a șeurs anul 1912 și cari înțelegem, că tot începutul e greu, rezultatele obținute în scopul augmentării fundațiunii noastre, trebuie să fie mulțumitoare și un sentiment de recunoștință ne stă-

*) Extras din darea de seamă generală a Epitropiei administrative asupra anului 1912. (După »Drapelul«).

pânește față de toți aceia cari au contribuit — material și moral — pentru ajungerea acestor rezultate. În prima linie recunoștința noastră se îndreaptă către erezii fericitul Dr. A. Mureșianu cari — fiind fundațiunea noastră legal încuviințată — n'au ezitat să ne transpună suma, care la 31 decembrie 1912 a fost cor. 3,587-28 și care se adunase din prilejul jubileului de 70 de ani al „Gazetei Transilvaniei“ cu gândul să se pună bază la un fond al ziaristilor. Tot asemenea trebuie să fim mulțumitori băncilor noastre, cari în total încă ne-au donat o sumă frumoasă, precum și acelor, cari prin conferințele lor publice, ținute cu diferite ocaziuni încă au contribuit la sporirea capitalului. Conferințe publice s'au ținut la Sibiu prin Dr. I. Lupaș (cor. 332) și O. Goga (cor. 188-80); la Arad prin I. Lăpedatu (cor. 237), la Brașov prin S. Moldovan festivalul Barițiu (cor. 313) și la Caransebeș prin Dr. Valer Branisce (cor. 740) și Dr. I. Lupaș a tipărit conferința ținută la Sibiu (Misiunea episcopilor Bob și Adamovici la 1792) și a donat-o fundațiunii. Din rescumpărarea acestei broșuri a încurs cor. 499-06.

Special față de acești din urmă recunoștința noastră trebuie să fie cu atât mai mare, cu cât prin conferințele lor nu numai au contribuit la sporirea capitalului, dar au arătat totodată calea cea mai nimerită prin care intelectualii noștri vor putea să-și achite îndatoririle față de fundațiunea noastră, căci dacă exemplul lor va fi urmat și în centrele românești ca Beiușul, Blajul, Bistrița, Clujul, Hațegul, Orăștia, Oradea, Timișoara etc. — avem cele mai bune speranțe, că fundațiunea va câștiga — moral și material — foarte mult. În sfârșit să mulțumim acelor mulți înțelegători ai scopului pentru care stăruim și cari cu contribuțiile lor de tot felul au dat suma cea mai mare din câte am avut de înregistrat în sporul averii noastre.

Epitropia a ținut în decursul anului trecut patru ședințe, în cari a rezolvit diverse chestiuni administrative și a luat mai multe hotărâri în scopul augmentării fundațiunii și în vederea apropiatei ei activări. Astfel:

A stabilit un regulament cu privire la îngrijirea valorilor și purtarea contabilității pe suma averii fundamentale;

2. A decis ca suma transpusă de erezii fericitului Dr. Aurel Mureșianu să se administreze și să se administreze orice donațiune ce s'ar face în suma de cel puțin 5000 cor.

3. A intervenit la administrațiile foilor și revistelor noastre ca — după cum se obicinuește aceasta și la alte popoare — să cerce a introduce la prețul abonamentelor aplicarea unei mici taxe în favorul fundațiunii și

4. A stabilit pe baza unui proiect lucrat — în urma regulării epitropiei — de D-l Dr. Ioan Mihu textul regulamentului prevăzut în §-ul 14 al literilor fundamentale, prin care se normează procedura de urmat la distribuirea ajutoarelor; acest regulament, îndată ce averea fundațiunii va ajunge suma de cor. 50,000 va fi prezentat guvernului țării spre aprobare.

Dintre lucrările epitropiei, înșirate în cele precedente, aceea care ar fi chemată să contribuie mai mult la augmentarea averii administrate de noi și asupra căreia ținem de bine să insistăm și la acest loc, este intervenția făcută la administrațiile ziarelor noastre de a introduce la prețul de abonament o mică taxă în favorul fundațiunii. De astă dată intervenția

noastră a avut rezultat numai în parte. Singurul ziar, care urmând rugării, n'a făcut apelul înzadar, a fost „Gazeta Transilvaniei“, care sub acest raport a încasat și n-ea trimes, în cursul anului curent, o sumă destul de frumoasă. Încercarea făcută de „Gazeta Transilvaniei“, care de altfel alături de celelalte ziare ale noastre, s'a distins și prin stăruințele ce le-a depus întru sprijinirea acțiunii noastre, e o dovadă, că publicul nostru va aduce fără greutate contribuțiile ce i-se cer pe sama fundațiunii noastre.

Să luăm în privința aceasta exemplul dela alte popoare cari fac mari sacrificii pentru ziaristii lor. Să luăm exemplul nu mai departe decât dela compatrioții noștri maghiari, cari au donat, în câteva luni ale anului 1911 pentru institutul de penziune al ziaristilor unguri nu mai puțin decât aproape 200000 cor. Să dăm și noi pentru ai noștri, căci între ziaristii neamurilor din această țară sunt cei mai avizați la sprijinul public. În sensul regulamentului publicat în anexe, ajungând fundațiunea la cor. 50000, va fi dată posibilitatea unui modest început de ajutoare. Pentru a răspunde cu adevărat și cu folos chemării sale, fundațiunea are lipsă de un capital cu mult mai mare, un capital de cel puțin 250,000. Suma aceasta e mare. Avem însă credința, că aflând interes și sprijin la toți cei cu inimă și pricepere pentru înălțarea presei dela noi, adunarea acestei sume nu e un lucru imposibil.

Lupta pentru existență a popoarelor.

(Spicuire dintr'un articol.)

Ca și indivizii, popoarele au de purtat o veșnică luptă pentru existență. Și dupăcum în lupta cea grea a vieții câștigă biruința indivizii cei mai pregătiți prin educație pentru nevoile vieții, cei cu voința și energia mai pronunțată, tot astfel în veșnica luptă pentru viață a diferitelor popoare, isbutesc să învingă greutățile și să ajungă la biruință numai acelea, cari au un organism perfect echilibrat, sufletul destul de oțelit prin conștiință sau credință și spiritul de solidaritate, disciplină și sacrificiu cel mai dezvoltat. După cum în războiul cel aprig al vieții pot să reziste numai acei indivizi, cari se adaptează împrejurărilor și necesităților vremurilor în care trăiesc, tot asemenea, acele popoare cari nu se adaptează spiritului timpului și nu se înarmează cu elementele de luptă ale lumii în care trăiesc, sunt destinate să ajungă în robia altor popoare cu calități mai superioare sau să piară.

Lupta dintre popoare s'a ivit odată cu formarea acestora, ea e veche ca omenirea însăși.

Popoarele din lumea veche se luptau pentru zei, pentru interese de stat și exploatare economică. Acelea, cari își perdeau celatea, care le adăpostea zeii, perdeau în același timp și libertatea și viața lor eră pusă la dispoziția victorioșilor dușmani. În veșnicile războaie au triumfat acele popoare, cari au știut să se organizeze și să dea o întrebuintare mai utilă forțelor concentrate. Romanii vor rămâne veșnică pildă de popor cu spirit de organizare, de jertfă și cu pricepere pentru viața de stat. Prin aceste calități ei au suferit o bună parte din omenirea veche și cei mai sus puși s'au prevăzut cu imense latifundii și cu număr excepțional de sclavi, destinați să lucreze pentru fericirea stăpânilor lor.

În veacul de mijloc mobilul a rămas aceleași. Popoarele s'au luptat pentru credință, pentru teritorii și pentru aducerea altor popoare în sfera lor de exploatare politică și economică. În sensul din urmă s'au manifestat în deosebi popoarele de rasă turanică, înzestrate cu un spirit parasitar foarte pronunțat, pentru cari războiul eră singurul scop al vieții. În luptă cu popoarele acestea cu calități pentru viața de stat, care pretinde spirit de disciplină și jertfă, au căzut toate acelea, cari aveau individualism pronunțat și erau incapabile de solidaritate și de sacrificiu.

În veacul modern s'au schimbat numai mijloacele, dar scopul a rămas același. Luptele s'au dat pentru întinderi teritoriale, supremație și exploatare și acelea dintre popoare cari nu s'au adaptat vremii și nu s'au provăzut cu legi și instituții, capabile să le pună organismul în stare de apărare, au ispășit cu pierderea libertății și a vieții de stat în capacitatea lor de adaptare, și lipsa spiritului de sacrificiu. Polonii vor rămâne un exemplu clasic în privința aceasta.

În vremurile noastre lupta pentru exploatare reciprocă continuă, s'au schimbat însă formele. Lupta a luat azi formă de concurență pe terenul economic între popoarele independente și de efortări pentru a ține în exploatare continuă popoarele mai slabe, căzute în sfera economică a celor mai puternice, Lupta a devenit astăzi mai aprigă de cât ori-când, pentru că s'au complicat mijloacele de luptă și s'au înmulțit trebuințele vieții la indivizi și la state. Cele, cari și-au ajuns idealul de stat, formând state naționale, caută deuse pentru surplusul de producție și de populație în țările cu popoare mai puțin pregătite pentru lupta pentru existență, iar cele, cari nu și-au ajuns încă idealul, fac efortări uriașe ca să se înarmeze cu armele spirituale și materiale. Prin creșterea trebuințelor, luptele dintre popoare devin din ce în ce mai pronunțate ca fond, deși mai puțin expresive în formă și pentru a putea rezista greutăților vieții popoarele trebuie să dobândească astfel de însușiri sufletești instituții și mijloace materiale, cari să le pună în situație de a putea lupta cu succes în contra acelor popoare, cari ar voi să le exploateze pe terenul economic.

Însușirea de căpetenie, care să cere azi în lupta cea grea pentru existență, e spiritul de asociație, de solidaritate și de sacrificiu, unit cu muncă și desfășurare de energie. Acel popor, care are mai dezvoltat spiritul de solidaritate, care desfășură cea mai mare activitate, care dă dovezi în același timp de sobritate și are o credință și un ideal, acel popor este pentru vremurile noastre cel mai înarmat în lupta pentru existență. Pe lângă aceasta trage greu în cumpănă o concepție justă a vieții și o pricepere reală a intereselor supreme naționale sau de stat, căci idealul național nu este atâta o chestiune de sentiment, ci mai ales de conștiință, fiind dobândit prin cultură și prin convingere. Arma principală cu care luptă azi omenirea pentru a zdrobi pedecile vieții și a-și croi o viață mai bună e *solidarizarea și organizarea*.

În ce ne privește, nu există un popor, care să fi suferit din cauza lipsei acestor arme, ca poporul nostru românesc. Până în veacul trecut când flacărele conștiinței l'au trezit din somn și i-au dat impulsul să-și facă drum spre o viață în armonie cu spiritul vremii, neamul nostru a vegetat. Efortări individuale de a construi un drum al vieții naționale s'au făcut în măsură considerabilă, dar nu s'a utilizat arma vremurilor nouă a solidarizării, a concentrării tuturor energiilor, a grupării tuturor forțelor, pentru a ajunge mai ușor și mai

sigur la scopul, propus de a construi drumul atât de anevoios al vieții celei nouă.

Fără aceste arme, fără muncă și energie excepțională desfășurată de fruntași pentru organizare, fără această concentrare de energii, neamurile supuse vor continua să rămână nu numai în stare de exploatare economică, dar își vor perde sufletul căci numai acele popoare pot să-și afirme viața, cari se știu adaptate la împrejurări, cari se altoesc cu spiritul vremii, în care trăiesc și cari se înarmează cu instrumentele de luptă contemporane. Viața e o continuă luptă și valorile furtunoase ale acestei vieți nu le pot învinge, decât popoarele cari se înarmează cu cele mai perfecționate arme spirituale și materiale și e natural că popoarele cari nu le au să ajungă în exploatarea pe toate terenurile a popoarelor, cari sunt la înălțimea vremii în care trăiesc.

Convocare.

Prin aceste convoc conferința preoțească pe ziua de mercuri 20 martie (2 aprilie) ora 11 a. m. în școala tractuală din Halmagiu.

Programa:

1. Azistare în corpore la serviciul divin „Liturgia 'nainte sfințită“ și „chemarea Duhului Sf.“ în biserica din loc.
2. Constituirea conferinței.
3. Pronunțarea sinodului asupra serviciului divin servit decătră preoții: Alexandru Teaha, Ioan Gh. Petrișor și Virgil Bulz și asupra predicii rostită decătră preotul: Ioan Sărac.
4. Discuțiune și luare de concluze asupra întrebărilor:
  - a) În ce chip s'ar putea sistematiza o dotație corespunzătoare preoției noastre esclusiv din partea comunelor bisericesti?
  - b) Prin ce mijloc s'ar putea ajunge la aceia, ca fiecare preot să aibă casă parohială în parohia sa? (disp. Ven. Cons. diec. Nr. 7307/1913).
5. Eventuale disertațiuni din viața pastorală (ce se vor înștiința cu 8 zile mai înainte).
6. Concluze pentru obiectele timpului și locul tinerii proximei conferințe preoțești.

Considerând momentuositatea obiectelor puse la ordinea zilei, fiecare preot e deobligat să participe negreșit la conferință și pregătit prin meditațiune, spre a putea discuta cu seriozitatea recerută și cu temeinicie întrebările de sub punctul 4.

Halmagiu 1/14 martie 1913.

Cornel Lazar m. p.,
protopresbiter.

CRONICA.

Leagăn bănațean pentru principele Mircea. D-l forestier T. Rotariu din Prigor, a transmis personal la 16 l. c. n. în palatul Cotroceni din București, un frumos leagăn pentru principele Mircea, cum numai în părțile noastre se obicinuște de purtat în spate, lucrat foarte frumos, original și cu adausele: procovia națională, perinuță, frângiu etc. făcute anume de soția d-lui Rotariu, după cum se poartă în Graniță. Cu posta din 23 c. a primit d-l T. Rotariu, următoarea scrisoare:

„Casa A. S. R. Principelui României, — 8/21 martie 1913

„Domnul meu!

„Am onoare a Vă informa, că am predat AA. LL. RR. Principilor României, prea frumosul leagăn bănățean ce a-ți avut amabilitatea a trimite pentru principele Mircea. Altețele Lor Regale viu mișcate de această atențiune, mă însărcinează a Vă exprima prea călduroasele Lor mulțumiri.

„Primiți, Vă rog, Domnul meu, încredințarea deosebitei mele considerațiuni.

„Maestra Curței:

„General ad. Robescu, m. p.“

Necrolog. Cu inima zdrobită de durere vestim rudelor, prietenilor și cunoștilor că îngerașul nostru Simina, în vârstă de 1½ an, după un morb greu de zece zile, a sburat din brațele noastre părintești la 8:21 mart. la ora 7 sara. În mormântarea s'a făcut Duminecă în 10/23 l. c., la ora 3 după amiază, dela casa din strada Zrinyi 4 b. în morminții de sus. Îndurerății părinți: Dr. Gheorghe Ciuhandu protopresviter, referent consistorial, Octavia n. P. Deseanu, și frățiorul Viorel. Implorăm mângăierea cerească asupra întristaților părinți.

Scot cărțile românești din biserică. Episcopul gr. catolic din Muncaciui Papp Antal prin o nouă pastorală oprește în toate parohiile cărțile liturgice cari s'au folosit până acum, pe motiv că sunt de proveniență shismatică, ticluite după dogmele bisericii shismatice gr. orientale. Și nu-i destul, ci că, „concluziunea experienței e, că în trecutul apropiat acest abuz a fost una din cauzele cari au produs și instigat în cele mai multe locuri mișcări de treceri confesionale și anti-patriotice“. Atrage atențiunea protopopilor ca cu ocaziunea vizitațiunilor să controleze cu multă băgare de seamă cărțile liturgice și la caz că ar găsi între ele astfel de cărți shismatice să le confişte și să le traspună superiorității diecezane.

Contribuiri pentru zidirea unui nou edificiu seminarial. Membrii corpului profesoral al seminariului arhidiecezan „Andreian“ pentru zidirea edificiului nou seminarial s'au angajat a contribui cu următoarele sume: a) dir. Dr. E. Roșca 2000 cor.; b) prof. Dr. N. Bălan 1000 cor.; c) profesorii Dr. V. Stan, Dr. A. Crăciunescu, V. Păcală, E. Todoran, Dr. P. Roșca, Dr. S. Dragomir, A. Crișan, I. Oțoiu și T. Popovici câte 600 cor.; d) prof. Dr. I. Felea 400 cor.; e) spiritualul seminarial A. Popoviciu 300 cor.; f) medicul semin. Dr. N. Ittu 700 cor. și g) învățătorul dela școala de aplicație C. Popa 200 cor. în total 10000 cor.

Oficiu central pentru apărarea moralității. În Budapesta se va înființa un oficiu, cu menirea de-a urmări și împedea răspândirea publicațiilor pornografe și alte imoralități, cari dau lumii tot mai mult de gândit. Toate oficiile din țară vor fi obligate să dea tot sprijinul acestui oficiu central.

Scoaterea catehismului din școlile Spaniei. Se știe, că guvernul Spaniol are de gând să scoată catehismul din școlile de stat din Spania. Contra acestui proiect s'au pornit agitații serioase în sânul creștinilor buni și în frunte cu damele din elita Spaniei s'au pornit demonstrații și s'a ținut o adunare, în care s'a subscris o moțiune de cătră 2000 persoane. Episcopul din Madrid nu aprobă demonstrațiile acestea, în urma unor porunci, ce le-ar avea dela Vatican, din cauza, că ar fi o convențiune între Spania și Vatican. Din Roma le-a venit episcopilor din Spania un circular, în care se spune, că catehismul nu se va scoate din școlile din Spania, însă acei copii, a căror părinți

nu vor ca copiii lor să învețe religiunea, vor fi dispensați de învățarea acestui studiu.

Populația României. Conform datelor asupra recensământului general din 19 decembrie 1912, România are o populațiune de 7,248,061 suflete, o creștere de 1,291,371 suflete.

Profanarea căsătoriei. — Urmările pernicioase ale căsătoriei civile, care se ivesc mai ales în Franța, le indică Journal officiel în raportul său asupra primului semestru al anului 1909. În timpul acesta s'au întâmplat 6201 căsătorii mai puține, însă 543 divorțuri mai multe decât în acelaș period al anului precedent. Tot în acelaș timp numărul născuților a scăzut dela 411.019 la 398.170; iară numărul morților a sporit cu 25.019. Populațiunea Franței a scăzut dela 1 Ianuarie până 30 Iunie 1909 cu 28.203 de suflete.

Deslușirile sexuale. Pedagogii mai experți susțin că chestia aceasta de tot gingașă nu este așa de ușor de rezolvat ci trebuie tratată cu cea mai mare precauțiune și considerare. Astfel scrie în privința aceasta directorul superior din Baden Dr. de Sallwürk: „Nu se poate contesta că o instrucțiune temeinică este necesară pentru cei tineri. Însă acuma se naște întrebarea: Oare școala e chemată să facă aceasta? Închipuivă pe un învățător s'au pe o învățătoare care înaintea clasei întregi să explice un obiect asupra căruia natura a acoperit voalul dublu al secretului și rușinei. Cea mai mare parte a copiilor uu e formată atât de unitar, încât nici unul dintre ei să nu aibă nici o cunoștință în chestia aceasta. Consecvențele unei atare instrucțiuni ușor pot să devină dezastroase. Din punctul meu de vedere pedagogic susțin firm părerea că o deslușire în chestii sexuale în școală e cu totul de respins“.

Noul patriarh ecumenic din Constantinopole. — În adunarea electorală, ce s'a ținut în ziua de 10 Faur a. c. în Fanar, a fost ales cu mare majoritate de voturi ca patriarh ecumenic I. P. S. Sa Arhiepiscopul de Chalcedon Germanos. Instalarea nou alesului patriarh pe Scaunul patriarhal din Constantinopole a avut loc Duminecă, în 17 Faur (2 Martie) a. c.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala confesională română ort cu clasele superioare din Șiria, devenit vacant prin pensionarea inv. I. Bogdan prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela 1-a publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Salar fundamental 1000 coroane, solvind în rate lunare anticipative din cassada epitropiei culturale. 2. Cvinevenalele legale. 3. Locuință liberă în edificiul școlii din centru, de a cărei curățire internă este obligat a se îngriji alegândul cât timp o va folosi, căci comuna bisericească i-și rezervă dreptul, când ar află de bine a-i da în locuință în natură, relutul de cortel prescriș de lege, ceea-ce însă învățătorul nu este în drept a pretinde. 4. Grădina de legume în estensiunea prescrișă de lege. 5. Pentru scripturistica 6 cor. 6. Paușal pentru conferințe învățătoarești 30 cor. 7. Dela înmormântări mari, unde va fi pofit 2 cor., dela înmormântări mici și părăsitate 1 cor. 8. Pentru curatoratul și încălzitul salei de învățământ 170 cor. 9. Alegândul este îndatorat a instrui și conduce cor vocal cu băieții de școală și cu adulții, asigurându-i-se pe timpul cât va instrui corul o remun-

nerație anuală de 200 cor. Alegândul e îndatorat a conduce strana stângă și a instrui elevii săi în cântările bisericești și a-i conduce regulat și supraveghea în biserică.

Reflectanții au să-și susțină resursele ajustate cu documentele prescrise adresate comitetului parohial din Șiria P. On. Oficiu protopopesc din Șiria (Világos) și a se prezenta în cutareva duminică ori sârbătoare în sânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat la ședința comitetului parohial din Șiria ținută la 24 faur (9 martie) 1913.

Axentie Secula
președinte.

Alexiu Dobos
notar

In conțelegere cu: Mihail Lucuța ppresbiter insp. școl.
—□— 1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a parohiei de cl. I. din Moroda, conform deciziei Ven. Consistor de sub Nr. 798/913, se eserie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în org. oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Uzufructul unei grădini și a sesiunii parohiale; 2. Uzufructul a unui jugh. și 80⁰⁰ de pământ estravilan, dat preotului din averea Br. Sina, ca recompensare pentru bir; 3. Stolele legale și îndatinate pe baza concursului scris în Nrii 42—44/907 a org. of. „Biserica și Școala“ și 4. Intregirea venitor dela stat.

Casă parohială nu este, iar dările publice după beneficiul preoțesc, le va solvi cel ales.

Reflectanții sunt poftiți, ca resursele ajustate conform Regulamentului pentru parohii și adresate comitetului par. din Moroda, să le subștearnă P. On. Oficiu protopopesc gr.-or. român Borosjenő (Ienopolea) com. Arad, având până la termenul regulamentar a se prezenta în sf. biserică din Moroda, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și în oratorie.

Din ședința comitetului par. din Moroda, ținută la 27 ianuarie (9 februarie) 1913.

Dimitrie Nica,
președinte

Zaharie Moga,
notar.

In conțelegere cu: Ioan Georgia, ppresbiter.
—□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului de preot în parohia vacantă B. Forău din protopopiatul Beiuș se publică concurs cu termen de 30 zile pe lângă următoarele condițiuni:

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parohială și intravilanul cu supraedificătele necesari.

2. Pământul parohial 6 holde cath.

3. Câte una zi de lucru dela fiecare număr de casă ori răscumpărare în bani.

4. Bir preoțesc câte una vică cucuruz sfârmat dela fiecare număr de casă.

5. Stolele îndatinate.

6. Intregirea dela stat după evalidațiunea respectivului ales, din partea parohiei nu se asigură.

7. Alesul va avea să catehizeze la școli fără a aștepta remunerație.

8. Parohia fiind de clasa I, recurenții au să fie evalidați pentru parohii de clasa primă.

Petițiunile instruite regulamentar au să se înainteze oficiului protopopesc concernent până la termen, iar recurenții să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare în sfta biserică pentru a se recomanda poporenilor.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu adm. ppbiteral Dr. V. Fildan.

—□—

3—3

A apărut

◆ CAZANIA ◆

cu litere latine în ediția nouă și costă exemplarul legat în pele roșie **Cor. 14.**

De vânzare la:

◆ LIBRĂRIA DIECEZANĂ, ARAD. ◆

TELEFON Nr. 188.

TELEFON Nr. 188.

RUBINSTEIN MÓR

SPEEDITOR

TRANSPORTAJ CU AUTOMOBILE

Intreprinde tot felul de transportări, împachetări și vămuri. **Strămută** pe lângă rezponzabilitate, cu căruțele pt. transportul mobilelor de 6, 7, 8 și 9 metri, cari sunt scutite de viermi (stelnițe), și tapetate după sistemul francez, — în ori care parte a țării. Depozitul de ape minerale al domeniului contelui Schönborn Buchelm Frigyes. Magazin stabil și umplere proaspătă a apelor minerale Szolyvai, Pannonia, Polenai și Luhi Erzsébet. Tot aici se capătă renumita apă „Málnási Borviz“ în sticle de 1 litru, care o transportă și la locuință, prin schimbul sticlei, sticla à 20 fl. Revanzătorii capătă rabat. Diferite mobile folosite, dar în stare bună, rămase îndărât dela transportări și strămutări, se vând pe lângă prețuri excepționale ieftine. Casse de fier nouă sau folosite se află de vânzare pe lângă prețuri moderate.

ARAD, STRADA WEITZER JÁNOS. ◆ PALATUL MINORIȚILOR.

La Librăria Diecezană din Arad

se află de vânzare

Molitvelnicul cu litere latine

legat à cor. 14.

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	10 cor.
Cruci pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	6— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	15— 50 cor.
Litier argint china	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	9 cor.
Evangelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea	100— 130 cor.
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.